

8-nji mart zenanlar gününüň gysgaça taryhy

Category: Kitapcy, Taryhda şu gün

написано kitapcy | 23 января, 2025

8-nji mart zenanlar gününüň gysgaça taryhy 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜNİN KISA HIKAYESI

Mart ayına girdik. Bahar bütün güzellikleriyle geldi/ geliyor. Eğer anlamlarına uygun 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve Newroz Bayramı'yla taçlanırsa bu bahar bir başka bahar olacak.

8 Mart kadınların, toplumların, halkların kurtuluş mücadelesinde önemli bir yere sahip çok özel bir gün olması nedeniyle 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün ortaya çıkış sürecine çok kısa bakmakta fayda var.

16. yüzyılda başlayan yeni tarz üretim ilişkileri 18. yüzyılda olgunluk noktasına vardı: Feodal üretim biçiminden kapitalist üretim biçimine geçildi. Kapitalizmin egemen üretim biçimi oluşuyla, birçok sorunla birlikte kadın sorunu da gündeme girdi. Kadın sorunu konuşulup yazılmaya başlandı, ama kadının "kurtuluşu" düşünülmedi. 1830'lara gelindiğinde Saint Simoncular ve Fourierciler, Fransa'da kadınların ve proleterlerin kaderlerinin birbirine bağlı olduğunu düşünerek kadın sorununu sosyalist teorinin ayrılmaz parçası haline getirdiler. 1844'te Marx ve Engels Kutsal Aile adlı yapıtlarında; Fourier'in, "kadının kurtuluş derecesi, genel kurtuluşun doğal ölçüsüdür" görüşünü benimseyip, kadın sorununu sosyalizmin bir sorunu olarak öngördüler.

19. yüzyıla girildiğinde, İngiltere'de Robert Owen; "Mutfakları yıkın! Biz bu küçük hapishaneleri ortadan kaldıracacağız. Biz milyonlarca kadını ev işlerinden kurtaracağız. Onlar da bizim gibi çalışmak istiyorlar. Bu mutfak-fabrikasında, bir kişi günde 50-100 kişiye yemek hazırlayabilir... Biz makinaları, patates soymaya, bulaşıkları yıkamaya, ekmeği kesmeğe, çorbayı karıştırmaya, dondurma yapmaya zorlayacağız" diye yazacaktır.

Aydınlanmanın düşünürleri ve filozofları, kadının yerinin evi ve görevinin çocuk doğurmak olduğunu savunurken; Fourier, Owen, Marx ve Engels devrimci bir tutum alarak kadınların kurtuluşundan yana tavır aldılar.

Almanya'da Bismark'ın baskı döneminde August Bebel tarafından kaleme alınan Kadın ve Sosyalizm kitabı kadın hareketinde bir çığır açtı; 1879-1909 yılları arasında 50 baskı yaptı. Diğer önemli bir yapıt, Marx'ın en küçük kızı Eleanore Marx ve Edward Aveling tarafından yazılmış olan Kadın Sorunu adlı kitaptır.

1889'da, Fransız İhtilali'nden yüz yıl sonra, İkinci Enternasyonal kuruluş kongresini Paris'te topladı. Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin önde gelen üyelerinden Clara Zetkin, İkinci Enternasyonal'in açılış kongresinde kadın sorununa ilişkin önemli bir konuşma yaptı.

1896 yılında Clara Zetkin, kadın sorununa ilişkin düşüncelerini içeren "İşçi Kadınlar ve Günümüzde Kadın Sorunu" başlıklı broşürünü; 1900 yılında ise, Rusya'da Nadejda Krupskaya İşçi Kadın adlı kitabını yayınladı.

Bunların ardından, 1907'de Stuttgart'ta İkinci Enternasyonal'in İkinci Kongresi sırasında ilk Kadın Konferansı toplandı. Bu toplantı, Birinci Uluslararası Sosyalist Kadın Kongresi olarak bilinmektedir. Bu konferansa 15 ülkeden 58 delege katıldı ve Uluslararası Kadın Bürosu kurularak bu büronun sekreterliğine Clara Zetkin getirildi.

1909'da Rusya'da Aleksandra Kollantay tarafından Kadın Sorununun Toplumsal Temelleri yayımlandı.

1910 yılında İkinci Uluslararası Sosyalist Kadın Konferansı Kopenhag'da toplandı. Konferansa 17 ülkeyi temsilen 100 kadın ve erkek delege katıldı. Avusturyalı sosyal demokratların "kadınlar için oy hakkını öne çıkarmama" önerisine, Zetkin şiddetle direndi ve istediği şekilde: "Her türlü kısıtlanmış oy hakkı kampanyasının, kadınlara oy hakkı tanınmamasının, politik eşitliğe aykırı olduğu ve kadınları aşağıladığı" doğrultusunda karar alındı. Ayrıca, 8 Mart 1857 tarihinde ABD'de grev sırasında kasıtlı olarak çıkartılan yangında ölen işçi kadınlar anısına her yılın 8 Mart'ının Uluslararası

Emekçi Kadınlar Günü olarak kutlanması önerisi oy birliği ile kabul edildi. Ve 1911 yılından itibaren 8 Mart Uluslararası Kadın Günü olarak Almanya, Avusturya, Danimarka, İsveç ve Amerika'da; 1913 yılında Rusya'da kutlanmaya başlandı.

1975 yılında Birleşmiş Milletler tarafından Dünya Kadınlar Günü olarak kabul edildi.

Dünya Kadınlar Günü'nün tarihi süreç içindeki gelişimi, hikâyesi işte böyle.

8 Mart'ın bugünlere gelişinde emeği geçenleri saygıyla selamlıyorum ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün Diyalog, Barış ve Özgürlüğe vesile olmasını diliyorum.

Cana can katanlara ve zulmün karşısında diz çökmeyenlere selam olsun!

Müslüm ÜZÜLMEZ.

e-posta: muslum.uzulmez@gmail.com

web: <http://www.uzulmez.info/muslum> Taryhda şu gün